

ЦЕНТАР ЗА
ФИЛОСОФИЈУ
И ТЕОЛОГИЈУ
ТРЕБИЊЕ

ТЕОЛОГИЈА У ЈАВНОЈ СФЕРИ

ШЕСТИ ГОДИШЊИ СКУП
Требиње, 7-10. фебруар 2019.
Културни центар Требиње

10.00-10.30   **ОТВАРАЊЕ** (КЦ Требиње)

11.00-13.00   **ПАНЕЛ ДИСКУСИЈА** (КЦ Требиње)
Црква и просвјетитељство: шта (ни)смо научили од Доситеја

УЧЕСНИЦИ: **проф. др Никола Грдинић**
Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду
проф. др Ненад Ристовић
Филозофски факултет, Универзитет у Београду
проф. др Владимир Симић
Филозофски факултет, Универзитет у Београду

МОДЕРАТОР: Благоје Пантелић

Доситеј Обрадовић је познат и признат као најистакнутији заговорник модерних идеја просвјетитељства у српској историји. Доситејево просвјетитељство се по правилу интерпретира као промоција секуларног приступа култури и образовању, а његова критика обичајне религиозности Срба као заговарање искључивања религијског елемента из њих. Непристрасно читање Доситејевих дјела, уз узимање у обзир релевантних истраживања контекста у којима су настала, доводи до другачијег виђења његове визије просвећеног српског друштва: оно није могуће без Цркве, али просвећене Цркве, оно не подразумијева само просвећене грађане, него, прије свега, просвећене хришћане. Како је то Доситејево просвећено хришћанство, да ли је то модернизација хришћанства или је пак то његов повратак јеванђелским изворима? Да ли је Доситеј напустио светосавски пут или је он Свети Сава модерног доба који Србима савјетује да православљу није непријатељ модерна култура и образовање ако им вјера није сведена на црквени и фолклорни формализам?

16.15-17.00   **РАЗГОВОР О КЊИЗИ**
(Факултет за производњу и менаџмент)
*Небески Јерусалим и секуларно царство:
Огледи о Цркви и секуларизму*

АУТОР: **доц. др Александар Баковац**
Православни богословски факултет, Универзитет у Београду

РАЗГОВОР ВОДИ: **доц. др Андреј Јефтић**

17.30-19.30 ПАНЕЛ ДИСКУСИЈА (КЦ Требиње)*Теологија – истина – помирење: појам мира у светим списима*

УЧЕСНИЦИ:

проф. др Дарко Томашевић

Католички богословни факултет, Универзитет у Сарајеву

проф. др Владислав ТопаловићПравославни богословски факултет „Свети Василије Острошки“,
Универзитет у Источном Сарајеву**проф. др Зухдија Хасановић**

Факултет исламских наука, Универзитет у Сарајеву

МОДЕРАТОР:

Марко Вилотић

Појам мира, заједно са његовим различитим изведеницама (помирење, смиривање...) један је од оних са којима се на свакодневном нивоу најчешће сусрећемо, углавном у виду циља, тј. идеала ка коме тежимо. Било да га разумијевамо у ширем „политичком“ контексту (у смислу идеје изостанка сукоба, тј. насиља/рата међу народима и државама – *Rex Romae*), „социјалном“ (у смислу стабилности односа унутар различитих слојева одређеног друштва) или пак „психолошком“ (у смислу тежње ка унутрашњој хармонији и задовољству) мир се доживљава као пожељан и често повезује се религијом, било да се њој приписују заслуге за његово успостављање, било, ништа рјеђе, да се религији спочитава одговорност за његов изостанак. У оквиру ове панел дискусије покушаћемо да сагледамо улогу и одговорност највећих свјетских религија, хришћанства и ислама, у процесу изградње мира. Анализираћемо да ли је изостанак мира резултат „правилне употребе“ или прије злоупотребе религије, те ко сноси одговорност за евентуалне злоупотребе, и како религије могу најбоље помоћи у ситуацији када је мир већ нарушен. У тражењу одговора на ова и друга питања, а како бисмо пришли што ближе изворном учењу хришћанства и ислама, осврнућемо се на појам мира коришћен у светим списима ових религија. Шта значи грчки појам *ирини* или јеврејски *шалом*? Шта је *села* који муслимани при сваком сусрету желе један другом? Шта је мир Божији који смо недавно призивали у оквиру божићног поздрава Православне цркве? Може ли се он исцрпјети у споменути категоријама (политичкој, социјалној, психолошкој), или их пак све надилази, представљајући уједно темељ и предуслов за њихово испуњење?

19.30-20.00 ОТВАРАЊЕ ИЗЛОЖБЕ ФОТОГРАФИЈА (КЦ Требиње)*„Лично“ – портрети жртава рата*

АУТОР:

Велија Хасанбеговић

11.00-13.00 ПРЕДАВАЊА (КЦ Требиње)

Утицај информационих технологија на процес образовања омладине и научног стваралаштва

проф. др Жељко Ђуровић

Електротехнички факултет, Универзитет у Београду

Свједоци смо све интензивнијег присуства информационих технологија у свакодневном животу. Колико год се предности овог цивилизацијског добра чине неспорним и очигледним, посљедњих година су све гласнији и убједљивији аргументи да су посљедице непримјереног и неумјереног коришћења интернета, паметних уређаја, мобилних телефона, друштвених мрежа и томе слично, не само штетне већ и непоправљиво лоше. Предавање је замишљено као један преглед чињеница и ставова везаних за питање: да ли образовни систем треба прилагодити савременим технологијама информисања, или је примјереније питање: да ли дјецу и омладину у процесу образовања треба заштитити од негативних утицаја тих савремених технологија. Са друге стране, свједоци смо чињенице да снажна подршка коју информационе технологије пружају научно-истраживачком раду има незамјенљиву вриједности. Промислања о овим дилемама и чињеницама ће бити приказана кроз призму свакодневне праксе у универзитетској средини

Држава – могући концепти

проф. др Миодраг Зец

Филозофски факултет, Универзитет у Београду

Људска бића (хумани капитал) појединачно посматрана располажу приближно сличним креативним потенцијалом. Активирање појединачних потенцијала условљено је безбројним различитим околностима. Резултат тих разлика је растућа неједнакост као међу појединцима унутар једне нације (државе) тако и међу нацијама (државама). Поред бројних и врло разнородних узрока избор модела друштва и државе игра у томе несумњиво велику улогу. Од бројних модела овдје се скреће пажња на ауторитарни и демократски облик државе као најчешћи у савременом свијету. Држава је најсложенији производ друштва који афирмише или спутава креативне потенцијале појединца и тиме битно одређује „богатство нације“. Зашто су неки појединци и народи богати а други сиромашни питање је које се поставља у свим генерацијама и на свим меридијанима.

Црква, медији, критика – шта је Теологија.нет?

Благоје Пантелић

Теологија.нет

Не морамо бити медијски експерти, нити чак да свакодневно пажљиво пратимо црквене медије да бисмо јасно увидјели да су у лошем стању. Који су узроци томе? Да ли је проблем у начину на који се медијски садржаји пласирају или је сам тај садржај проблематичан? Како се црквени медији односе према актуелним комуникацијским

стандардима? Како изгледа подручје на интернету које покривају црквени медији? Да ли се са појавом првог српског теолошког интернет магазина Теологија.нет нешто у том простору промијенило, и у којој мјери је тај сајт утицао на процесе унутар овдашње како теолошке тако и црквене заједнице?

13.00-13.20   **ПРЕЗЕНТАЦИЈА (КЦ Требиње)**

Идејно рјешење спомен села у Мркоњићима

16.15-17.00   **РАЗГОВОР О КЊИЗИ**

(Факултет за производњу и менаџмент)

Interpretation of Scripture in the Orthodox Church: Engaging Contextual Hermeneutics in Orthodox Biblical Studies

(Тумачење Писма у Православној Цркви: Значај контекстуалне херменеутике за православне библијске студије)

АУТОР:

проф. др Предраг Драгутиновић

Православни богословски факултет, Универзитет у Београду

РАЗГОВОР ВОДИ: доц. др Андреј Јефтић

17.30-19.30   **ПАНЕЛ ДИСКУСИЈА (КЦ Требиње)**

Мит, нација, црква, држава

УЧЕСНИЦИ:

доц. др Душан Крцуновић

Филозофски факултет, Универзитет Црне Горе

проф. др Богољуб Шијаковић

Православни богословски факултет, Универзитет у Београду

проф. др Срђан Шљукић

Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду

МОДЕРАТОР: Вукоман Миленковић

Тешко би било наћи репрезентативнији примјер – барем у локалним оквирима – огромне дискрепанце која може да настане између популарног и стручног схватања неког појма, него што је то примјер схватања појма мита. Не престаје да интригира игноранција са којом је у одређеним пропагандним подухватима мит од културне појаве *sui generis* која врши јединствене друштвене, психолошке и сазнајне функције, за коју није извјесно да ли се уопште може свести на немитолошки дискурс и одстранити из цивилизације, постао

демагошка стратегија владајућих структура чија је једина сврха ирационална конфузија и сљепило пред стварношћу. Када и зашто је дошло до оваквих фалсификовања? Како се одупријети индоктринацији коју то фалсификовање покушава да спроведе? Али и много шире од тога: како разумјети актуелност (уколико она уопште постоји) стручних теорија мита и историје мита? Како разликовати изумрле од живих митова? Постоји ли квалитативна разлика међу митологијама? У чему је грешка пројекта демитологизовања? Шта би тачно значило избећи ту грешку?

11.00-13.00

ПАНЕЛ ДИСКУСИЈА (КЦ Требиње)

Богатство и сиромаштво у свијету екстремних неједнакости

УЧЕСНИЦИ:

доц. др Ненад Божовић

Православни богословски факултет, Универзитет у Београду

доц. др Владан Ивановић

Економски факултет, Универзитет у Крагујевцу

мср Зоран Ћирјаковић

Факултет за медије и комуникације, Универзитет Сингидунум

МОДЕРАТОР:

мср Андреа Јовановић

На самом почетку Свјетског економског форума у Давосу, међународна добротворна организација Оксфам обзнанила је податак да је и протекла 2018. година била година продубљивања јаза између сиромашних и богатих. По њиховим мјерењима, данас 26 милијардера посједује богатство једнако свеукупном богатству половине човјечанства на свијету. Чини се да је, међутим, прошло вријеме када би овакви подаци шокирали или подстакли на мишљење друштвених алтернатива актуалном капиталистичком поретку. Ако ишта, и саме ријечи „екстремно богатство“ и „екстремно сиромаштво“, удобно смјештене у сопственој неутралности и здраворазумском консензусу да ни прво ни друго „није добро“, доприносе мистификацији друштвених односа у којима и долази до стварања овог јаза. Кроз разговор, теми ћемо приступити из различитих углова у циљу да започнемо расвјетљавање овог феномена. Сиромаштво и богатство важни су појмови у хришћанском дискурсу од његових почетака, но да ли је библијска перспектива унисона у свом приступу или садржи у себи извјесне напетости и двоструке стандарде? Да ли и како хришћанство замишља „једнакост“ у материјалном смислу? С друге стране, савремени „мултукултурни“ свет није подјелен само физичким границама, већ и дијаметрално друкчијим перспективама – шта је сиромаштво за једну жену у Уганди, а шта за „предграђа Запада“, попут Балкана? Да ли су исти узроци на дјелу у сваком џепу планете или се ради о комплекснијим испреплетаним процесима? Коначно, које одговоре нуди званична неокласична економска наука и да ли можда треба проширити анализу у поља хетеродоксних економских теорија?

СУБОТА 9. ФЕБРУАР

16.15-17.00   **РАЗГОВОР О КЊИЗИ** (Музеј Херцеговине)
Динамика хришћанског идентитета

АУТОР: **доц. др Растко Јовић**
Православни богословски факултет, Универзитет у Београду

РАЗГОВОР ВОДИ: **доц. др Андреј Јефтић**

17.30-19.30   **ГЛАВНО ПРЕДАВАЊЕ** (КЦ Требиње)

Религија и Европа након пада Гвоздене завјесе

проф. др Лучијан Турческу
Универзитет Конкордија, Монреал, Канада

НЕДЈЕЉА 10. ФЕБРУАР

9.00   **СВЕТА ЛИТУРГИЈА**
Храм Преображења Господњег

19.00   **КОНЦЕРТ** (Храм Преображења Господњег)
Вишегласни хор „Свети Василије Острошки“
Пјевнички женски хор „Света Анастасија Српска“

ТЕОЛОГИЈА У ЈАВНОЈ СФЕРИ

ПРИЈАТЕЉИ СКУПА

Теологија у јавној сфери
Требиње 2019

Град Требиње
Замјеник градоначелника

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Министарство просвјете и културе
Републички секретаријат за вјере
Бања Лука

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство правде
Управа за сарадњу с црквама
и вјерским заједницама

Хидроелектране на
Требишњици

EPC
Електропривреда
Републике Српске

Федерално министарство
образовања и науке
Мостар

Синдикална организација
Рудник и термоелектрана Гацко

Културни центар
Требиње

Музеј Херцеговине
Требиње

Дом ученика
Требиње

Факултет за производњу и
менаџмент Требиње

CRCS - Catholic Relief Services

EFT Trade d.o.o. Београд

Банком д.о.о. Београд

PrintShop s.p. Trebinje

BOKUinvest

ЦЕНТАР ЗА
ФИЛОСОФИЈУ
И ТЕОЛОГИЈУ
ТРЕБИЊЕ

HOTEL
VILLA MARIJA